

Rakennukset ja kesämökit 2012

Mikkeli oli mökkivaltaisinkin kunta 2012

Kesämökkejä oli Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2012 lopussa yhteensä 496 200. Kuntaliitokset muuttavat mökkivaltaisimpien kuntien järjestystä. Kesämökkien lukumäärällä mitattuna suurimpia mökkikuntia olivat kuntaliitosten jälkeen Mikkeli ja Kuopio, kun edellisenä vuonna mökkivaltaisinkin kunta oli Parainen. Mikkelin mökkimäärä kasvatti kuntaliitos Ristiinan ja Suomenniemen kanssa vuoden 2013 alussa. Kuopion mökkimäärä kasvatti kuntaliitos Nilsiänsä kanssa. Kuntien yhdistymisen seurauksena monien kaupunkien mökkimäärät kuvaavat enemmänkin seudullisen kesäasutuksen määrää kuin itse kaupunkialueen mökkejä.

Kunnat, joissa eniten kesämökkejä vuonna 2012

Kuntajako 1.1.2013	Kesämökkien määrä
Mikkeli	10 241
Kuopio	8 669
Parainen	8 472
Lohja	8 386
Savonlinna	8 161
Hämeenlinna	7 774
Kouvola	7 720
Salo	7 198
Kuusamo	6 529
Raasepori	6 418
Mäntyharju	4 765
Kemiönsaari	4 669

Kaikkien kesämökkien mediaanipinta-ala oli 40 neliötä vuonna 2012. Näin ollen puolet kesämökeistä on edelleen pinta-alaltaan 40 neliöistä tai sitä pienempiä. Uudet vapaa-ajan asuinrakennukset ovat keskimäärin suurempia kuin vanhemmat mökit. Uusimpien 2010-luvulla rakennettujen vapaa-ajan asuinrakennusten kerrosalan mediaani on 66 neliötä ja 2000–2009 rakennettujen 56 neliötä.

Sisällys

Kesämökki 2012.....	3
Maakunnista Varsinais-Suomessa eniten mökkejä 2012.....	3
Mökkikanta kasvoi eniten 1980-luvulla.....	4
Uudisrakentaminen alle 4 000 vapaa-ajan asuinrakennusta vuodessa.....	4
Mökkirakentaminen vilkkainta Lapissa, Etelä-Savossa ja Varsinais-Suomessa.....	5
Tihein kesäasutus Kustavissa ja Kaskisissa.....	5
Kesämökkien keskikoko 47 neliötä.....	5
Lähes 800 000 suomalaista kuului kesämökin omistavaan asuntokuntaan.....	6
Kesämökin omistajien keski-ikä 62 vuotta.....	6
Rakennuskanta 2012.....	7
Rakennuskannasta suurin osa asuinrakennuksia.....	7
Rakennuskanta kasvoi 15 000 rakennuksella.....	7
Kaksi kolmasosaa rakennuksista on yksikerroksisia.....	7

Taulukot

Taulukko 1. Kesämökki pinta-alan mukaan 2012.....	6
Taulukko 2. Rakennukset käyttötarkoituksen mukaan 31.12.2012.....	7

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Rakennukset, asunnot ja henkilöt talotyypin ja kerrosluvun mukaan 31.12.2012.....	8
Liitetaulukko 2. Rakennukset käyttötarkoituksen mukaan vuosina 1980-2012.....	8
Liitetaulukko 3. Rakennukset lämmitysaineen mukaan 1970-2012.....	8
Liitetaulukko 4. Rakennukset rakennusaineen mukaan 1960-2012.....	9

Kuviot

Kuvio 1. Kesämökkien määrä maakunnittain 2012.....	3
Kuvio 2. Kunnat, joissa 2012 oli enemmän mökkejä kuin asuttuja asuntoja (mökkimäärältään suurimmat).....	3
Kuvio 3. Kesämökkien lukumäärä 1970 - 2012.....	4
Kuvio 4. Maakunnat, joissa lukumääräisesti eniten uusia, vuonna 2012 rakennettuja vapaa-ajan asuinrakennuksia.....	5

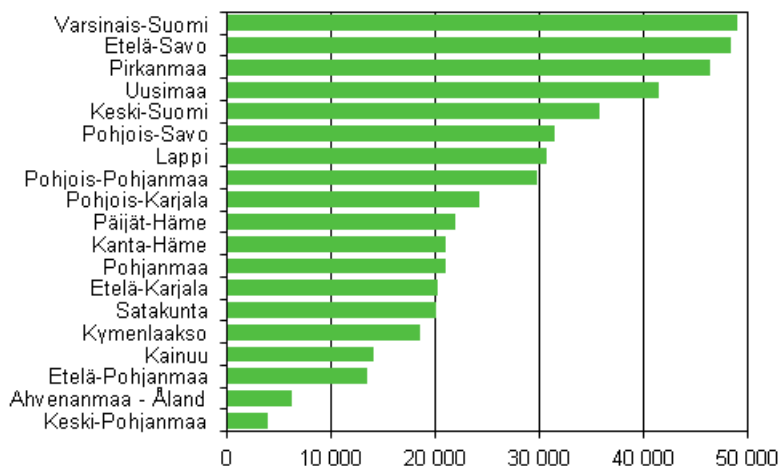
Laatuseloste: Rakennukset ja kesämökki.....	10
---	----

Kesämökkit 2012

Maakunnista Varsinais-Suomessa eniten mökkejä 2012

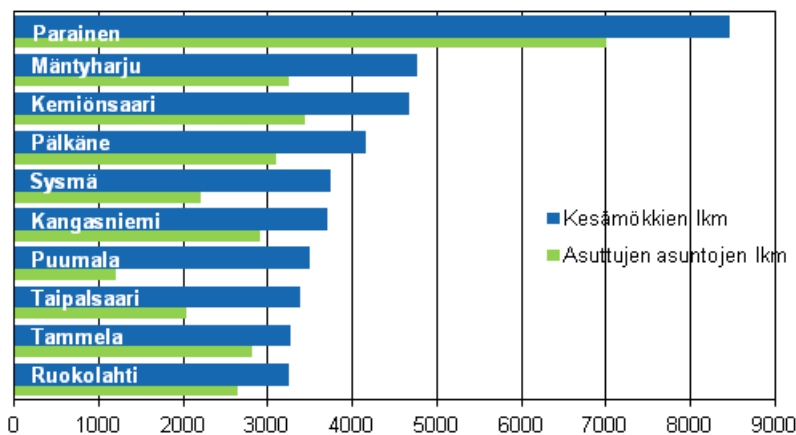
Suomessa oli Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2012 kaikkiaan 496 200 kesämökkiä. Maakunnista eniten mökkejä vuonna 2012 oli Varsinais-Suomessa. Varsinais-Suomen maakunnassa oli noin 49 000 kesämökkiä, myös Etelä-Savossa ja Pirkanmaalla mökkejä oli yli 45 000. Vähiten kesämökkejä oli Keski-Pohjanmaalla ja Ahvenanmaalla. Keski-Pohjanmaalla mökkejä oli 3 800 ja Ahvenanmaalla 6 100.

Kuvio 1. Kesämökkien määrä maakunnittain 2012

Kunnan mökkitiheyttä voidaan kuvata myös vertaamalla kesämökkien määrää vakinaisesti asuttujen asuntojen määrään. Tällöin mökkirikkaimpiin kuntiin nousevat väestömäärältään suhteellisen pienet paikkakunnat, joissa on paljon kesämökkejä. Kaikkiaan 58 kunnassa oli vuonna 2012 enemmän mökkejä kuin vakinaisesti asuttuja asuntoja. Tällaisia mökkimäärältään suuria kuntia olivat mm. Parainen, Mäntyharju, Kemiönsaari ja Pälkäne. Vakinaisten asukkaiden vähentyessä kesäasukkaiden määrä korostuu yhä useammassa kunnassa. Vuodesta 2000 mökkienemmistöisten kuntien määrä on lisääntynyt yli kymmenellä, kun tilannetta verrataan käyttämällä samaa vuoden 2013 kuntajakoa.

Kuvio 2. Kunnat, joissa 2012 oli enemmän mökkejä kuin asuttuja asuntoja (mökkimäärältään suurimmat)

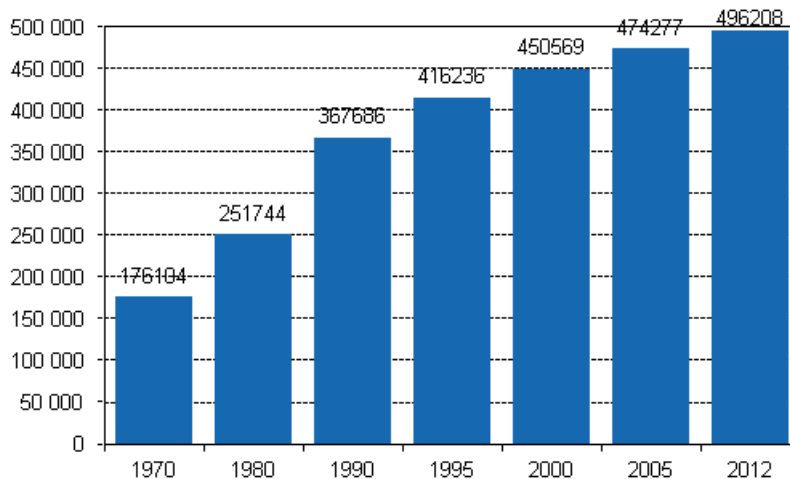

Mökkikanta kasvoi eniten 1980-luvulla

Vuoden 2012 lopussa kesämökkejä oli 496 200. Edellisestä vuodesta mökkien määrä kasvoi 3 500 kesämökkillä, joista osa on uudistuotantoa ja osa käyttötarkoituksen muutoksia asuinkäytöstä vapaa-ajan käyttöön tai päinvastoin.

Mökkien määrä on kasvanut nopeimmin 1980-luvulla. Vuonna 1990 mökkejä oli 368 000, joka oli 46 prosenttia enemmän kuin vuonna 1980. Vuodesta 1970 vuoteen 1980 lisäys oli 75 600 kesämökkiä eli 43 prosenttia.

Kuvio 3. Kesämökkien lukumäärä 1970 - 2012

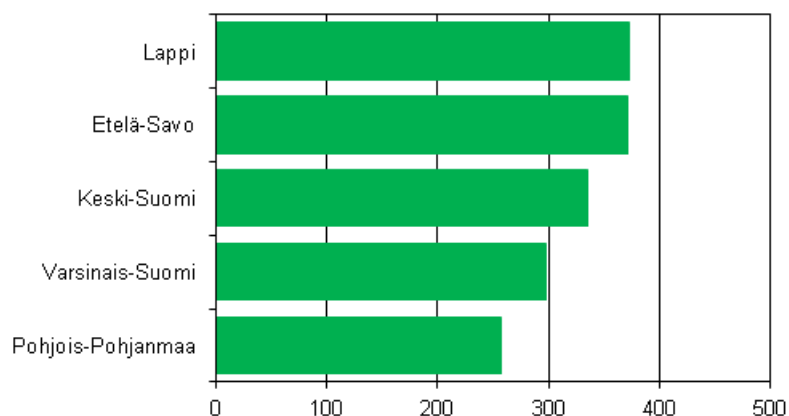
Kesämökkirakentaminen on hidastunut jatkuvasti 1990-luvun alkuvuosien rakennustahtiin verrattuna. Kun 1990-luvun alussa valmistui vuosittain noin 8 000 uutta kesämökkiä, niin viime vuosina rakentamisvauhti on ollut noin puolet tästä. Kesämökkikanta kasvoi 1990-luvulla noin 20 prosentilla. Se on selvästi vähemmän kuin 1970- ja 1980-luvuilla, jolloin kanta kasvoi yli 40 prosenttia vuosikymmenen aikana.

Uudisrakentaminen alle 4 000 vapaa-ajan asuinrakennusta vuodessa

2000-luvulla vapaa-ajan asuinrakennusten uudistuotanto on ollut pääsääntöisesti yli 4 000 rakennusta vuodessa. Vapaa-ajan asuinrakennuksia rakennetaan kuitenkin entistä vähemmän. Vuoden 2012 rakennuskannassa on uusia, vuonna 2012 rakennettuja vapaa-ajan asuinrakennuksia noin 3 500. Edellisenä vuonna uudisrakennusten määrä oli 3 600.

Eniten uusia mökkejä rakennettiin vuoden 2012 aikana Lappiin ja Etelä-Savoon. Kunnittain tarkasteltuna eniten uusia mökkejä rakennettiin Savonlinnaan, Kuusamoon, Kouvolaan ja Kittilään, kuhunkin kuntaan yli 70 mökkiä vuodessa.

Kuvio 4. Maakunnat, joissa lukumääräisesti eniten uusia, vuonna 2012 rakennettuja vapaa-ajan asuinrakennuksia

Mökkirakentaminen vilkkainta Lapissa, Etelä-Savossa ja Varsinais-Suomessa

Viime vuosina uudisrakentaminen on ollut vilkkainta juuri Lapissa, Etelä-Savossa ja Varsinais-Suomen maakunnassa, jonne 2000-luvulla on rakennettu keskimäärin noin 400 vapaa-ajan asuinrakennusta vuosittain.

Vuodesta 1990 kesä mökkikanta on kasvanut eniten Etelä-Savon maakunnassa, jossa mökkejä oli 13 000 enemmän kuin vuonna 1990. Pienin muutos kesä mökkikannassa on tapahtunut Keski-Pohjanmaalla ja Ahvenanmaalla, jossa mökkien määrä on lisääntynyt vuodesta 1990 runsaalla tuhannella mökillä.

Tihein kesäasutus Kustavissa ja Kaskisissa

Tihein mökkiasutus oli Kustavissa ja Kaskisissa, joissa oli keskimäärin 15–18 kesä mökkiä maaneliökilometrillä. Kuudessa kunnassa oli kesä mökkejä enemmän kuin 10 neliökilometriä kohti, kun tarkastellaan mökkimääriä suhteessa kunnan maapinta-alaan. Koko maassa oli keskimäärin 1,6 kesä mökkiä neliökilometrillä. Varsinais-Suomessa, Uudellamaalla ja Päijät-Hämeessä kesä mökkejä oli yli neljä neliökilometriä kohti. Pohjois- ja Keski-Pohjanmaalla sekä Kainuussa ja Lapissa oli vielä keskimäärin alle yksi kesä mökki neliökilometrillä. Kunnista vähiten mökkejä pinta-alaan suhteutettuna oli Kauniaisissa, Savukoskella, Utsjoella, Enontekiöllä, ja Sodankylässä.

Kesä mökkien keskikoko 47 neliötä

Uudet kesä mökit ovat pinta-alaltaan entistä suurempia. 2010-luvulla rakennettujen vapaa-ajan asuinrakennusten keskimääräinen pinta-ala oli 72 neliötä ja mediaani 66 neliötä. Vuosina 2000–2009 rakennettujen kesä mökkien keskimääräinen pinta-ala oli 64 neliötä ja mediaani 56 neliötä. Kaikkien kesä mökkien keskikoko vuonna 2012 oli 47 neliötä. Keskikokoon lasketaan vapaa-ajan asuinrakennusten tai loma-asumiseen käytettävien rakennusten tiedossa olevat neliöt (noin 19 000 mökin pinta-ala on tuntematon). Suuret mökit ja vapaa-ajan asuinrakennukset kasvattavat keskikokoa jonkin verran, sillä mökkien neliöistä laskettu mediaani on kaikkien mökkien osalta 40 neliötä. Kesä mökeistä siis puolet on pinta-alaltaan edelleen 40 neliöisiä tai sitä pienempiä. Suurten, vähintään 60 neliöisten, mökkien osuus kaikista vapaa-ajan asuinrakennuksista oli vuonna 2012 vajaa neljännes. Vuonna 1970 näiden suurten mökkien osuus mökkikannasta oli 15 prosenttia.

Taulukko 1. Kesämökit pinta-alan mukaan 2012

Pinta-alaluokka, m ²	Mökkien määrä	%
Mökkejä yhteensä	496 208	100,0
-19	45 418	9,2
20-39	181 190	36,5
40-59	133 823	27,0
60-79	61 571	12,4
80-99	27 967	5,6
100-	27 105	5,5
Tuntematon	19 134	3,9
Keskipinta-ala	47	..
Mediaani	40	..

Lähes 800 000 suomalaista kuului kesämökin omistavaan asutokuntaan

Kesämökeistä 421 000 oli yksityisten henkilöiden omistuksessa. Noin 75 000 mökkiä oli joko perikuntien, yritysten, yhteisöjen tai ulkomaalaisten omistamia. Kesämökin omistaviin asutokuntiin kuului yhteensä lähes 800 000 henkilöä. Monessa kunnassa kesäasukkaat kaksinkertaistavat kunnan väkimäärän kesäisin.

Kesämökki sijaitsee yleensä lähellä asuinpaikkaa. Asuinmaakuntansa alueelta mökin omisti 66 prosenttia kaikista mökin omistajista. Kainuun, Ahvenanmaan, Lapin ja Pohjois-Karjalan mökinomistajista yli 90 prosenttia omisti mökin asuinmaakunnassaan. Sen sijaan uusimaalaisten omistajien mökit sijaitsivat pääosin muualla kuin asuinmaakunnassa. Vain 30 prosenttia uusimaalaisten omistamista mökeistä sijaitsi Uudellamaalla. Kolmasosa kaikista mökinomistajista omisti kesämökin kotikunnassaan.

Kesämökin omistajien keski-ikä 62 vuotta

Uusien, vuonna 2012 valmistuneiden kesämökkien omistajien keski-ikä oli 54 vuotta, kun taas kaikkien mökinomistajien keski-ikä vuonna 2012 oli 62 vuotta. Alle 40-vuotiaita omistajia oli noin 21 000 eli vain 5 prosenttia kaikista mökinomistajista.

Kaikista kesämökeistä yli neljälläkymmenellä prosentilla oli omistajana kahden aikuisen henkilön asutokunta ja 14 prosentilla mökeistä oli omistajatalouksissa alle 18-vuotiaita lapsia. Yksinasuva henkilö oli omistajana 18 prosentilla mökeistä ja 15 prosenttia kaikista mökeistä omisti perikunta, yritys, yhteisö tai omistaja oli tuntematon. Kesämökin omistajajoukosta runsas puolet asui joko omakoti- tai paritalossa.

Rakennuskanta 2012

Rakennuskannasta suurin osa asuinrakennuksia

Rakennuskanta, johon ei lasketa kesämökkejä eikä myöskään maatalous- tai muita talousrakennuksia, käsitti vuoden 2012 lopussa kaikkiaan 1,5 miljoonaa rakennusta. Asuinrakennuksia, joista suurin osa on erillisiä pientaloja, oli koko rakennuskannasta 85 prosenttia. Muita kuin asuinrakennuksia oli yhteensä 217 000 eli 15 prosenttia koko rakennuskannasta. Asuinrakennuksista lähes 60 prosenttia on rakennettu vuonna 1970 tai sen jälkeen, erillisistä pientaloista 55 prosenttia ja kerrostaloista 64 prosenttia.

Rakennuskannan koko kerrosala oli vuoden 2012 lopussa yhteensä yli 450 miljoonaa neliometriä. Rakennusten keskimääräinen pinta-ala oli noin 309 neliometriä, muiden kuin asuinrakennusten keskimääräinen pinta-ala oli 824 neliometriä. Kerrosalaan suhteutettuna asuinrakennusten osuus koko kerrosalasta oli vain 63 prosenttia. Muista kuin asuinrakennuksista teollisuusrakennukset olivat kerrosalaltaan suurin ryhmä.

Taulukko 2. Rakennukset käyttötarkoituksen mukaan 31.12.2012

	Rakennusten lukumäärä	Osuus kaikista rakennuksista (%)
KAIKKI RAKENNUKSET	1 474 653	100,0
A. Asuinrakennukset yhteensä	1 258 095	85,3
Erilliset pientalot	1 122 315	76,1
Rivi- ja ketjutilat	77 931	5,3
Asuinkerrostalot	57 849	3,9
C-N Muut kuin asuinrakennukset yhteensä	216 558	14,7
C Liikerakennukset	42 580	2,9
D Toimistorakennukset	10 907	0,7
E Liikenteen rakennukset	55 915	3,8
F Hoitoalan rakennukset	8 414	0,6
G Kokoontumisrakennukset	13 826	0,9
H Opetusrakennukset	8 916	0,6
J Teollisuusrakennukset	41 799	2,8
K Varastorakennukset	28 582	1,9
L,N Muut rakennukset	5 619	0,4

Rakennuskanta kasvoi 15 000 rakennuksella

Suomessa oli vuoden 2012 lopussa 1 475 000 rakennusta. Edellisvuodesta rakennuskanta kasvoi 14 900 rakennuksella. Vuodesta 1990 rakennusten määrä on kasvanut 312 000 rakennuksella eli noin 27 prosenttia. Vanhoja ennen vuotta 1921 valmistuneita rakennuksia oli noin 78 000 eli 5 prosenttia rakennuskannasta. Rakennuskannasta yli kolme neljäsosaa oli erillisiä pientaloja. Kerros- ja rivitalot muodostivat sen sijaan alle kymmenesosan koko rakennuskannan määrästä. Kerrosalana mitattuna kerrostalot muodostivat kolmasosan kaikkien asuinrakennusten kerrosalasta.

Kaksi kolmasosaa rakennuksista on yksikerroksisia

Rakennuskannasta 67 prosenttia oli yksikerroksisia rakennuksia. Lukumääräisesti suurin osa rakennuskantaan kuuluvista rakennuksista on pientaloja. Yksi- ja kaksikerroksiset rakennukset muodostivat yhteensä 95 prosenttia koko rakennuskannasta. Suomalaisista yksi- ja kaksikerroksisissa rakennuksissa asuu 3,6 miljoonaa eli 68 prosenttia. Vähintään neljäkerroksisia rakennuksia oli 27 000, joista suurin osa oli asuinkerrostaloja. Vähintään neljäkerroksisissa asuinkerrostaloissa asuu yli miljoona suomalaista (1 127 000). Rakennus, jossa on kymmenen kerrosta tai enemmän, on jo melko harvinainen. Koko maassa tällaisia maamerkkejä on noin 300. Näistä varsinaisia asuinkerrostaloja on noin 200.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Rakennukset, asunnot ja henkilöt talotyypin ja kerrosluvun mukaan 31.12.2012

Talotyyppi	Rakennuksia	Asuntoja	Henkilöitä (ns. asuntoväestö)
Kaikki rakennukset	1 474 653	2 865 568	5 308 485
1-2 kerrosta	1 403 249	1 712 240	3 635 376
3-9 kerrosta	53 717	1 132 577	1 644 274
10+ kerrosta	292	13 964	19 113
tuntematon kerrosluku	17 395	6 787	9 722
Erilliset pientalot	1 122 315	1 155 356	2 693 622
Rivi- ja ketjutalot	77 931	390 424	703 926
Asuinkerrostalot	57 849	1 269 305	1 828 636
1-2 kerrosta	17 111	143 399	200 536
3-9 kerrosta	40 137	1 108 230	1 604 438
10+ kerrosta	197	13 618	18 702
tuntematon kerrosluku	404	4 058	4 960
Muut kuin asuinrakennukset	216 558	50 483	82 301
1-2 kerrosta	190 242	29 930	52 591
3-9 kerrosta	9 268	17 516	24 535
10+ kerrosta	95	346	411
tuntematon kerrosluku	16 953	2 691	4 762

Liitetaulukko 2. Rakennukset käyttötarkoituksen mukaan vuosina 1980-2012

Käyttötarkoitus	Vuosi				
	1980	1990	2000	2010	2012
Kaikki rakennukset	934 845	1 162 410	1 299 624	1 446 096	1 474 653
A. Asuinrakennukset	842 662	1 012 163	1 120 714	1 234 602	1 258 095
Erilliset pientalot	775 678	914 928	1 002 747	1 101 707	1 122 315
Rivi- ja ketjutalot	22 613	52 522	66 281	76 241	77 931
Asuinkerrostalot	44 371	44 713	51 686	56 654	57 849
C-N Muut rakennukset	92 183	150 247	178 910	211 494	216 558
C Liikerakennukset	21 926	33 138	40 294	41 961	42 580
D Toimistorakennukset	7 551	9 913	11 037	10 835	10 907
E Liikenteen rakennukset	10 640	36 784	45 225	54 716	55 915
F Hoitoalan rakennukset	3 992	5 796	6 978	8 058	8 414
G Kokoontumisrakennukset	6 659	10 231	12 943	13 509	13 826
H Opetusrakennukset	7 750	8 545	9 136	8 903	8 916
J Teollisuusrakennukset	19 507	29 106	36 437	40 629	41 799
K Varastorakennukset	8 730	5 446	6 423	27 170	28 582
L,N Muut rakennukset	5 428	6 948	10 437	5 713	5 619

Liitetaulukko 3. Rakennukset lämmitysaineen mukaan 1970-2012

Lämmitysaine	Vuosi					
	1970	1980	1990	2000	2010	2012
Kaikki rakennukset	837 948	934 845	1 162 410	1 299 490	1 446 096	1 474 653
Kauko- /aluelämpö	..	48 538	105 608	130 946	164 721	171 914
Öljy, kaasu	320 171	347 498	306 750	320 934	322 279	320 250
Kivihili, koksi	24 328	11 794	8 753	7 986	6 983	6 869
Sähkö	41 872	178 707	357 743	455 752	554 368	567 715
Puu, turve	429 467	327 230	321 342	292 763	277 553	277 944
Muu, tuntematon	22 111	20 578	62 214	91 243	120 192	129 961
%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kauko- /aluelämpö	..	5,2	9,1	10,1	11,4	11,7
Öljy, kaasu	38,2	37,2	26,4	24,7	22,3	21,7
Kivihili, koksi	2,9	1,3	0,8	0,6	0,5	0,5
Sähkö	5,0	19,1	30,8	35,1	38,3	38,5
Puu, turve	51,3	35,0	27,6	22,5	19,2	18,8
Muu, tuntematon	2,6	2,2	5,4	7,0	8,3	8,8

Liitetaulukko 4. Rakennukset rakennusaineen mukaan 1960-2012

Talotyyppi	Vuosi	Rakennusaine							
		Yhteensä	% Kivi	% Puu	% Muu, tuntematon	%			
Kaikki rakennukset	1960	832 460	100,0	55 008	6,6	777 452	93,4
	1970	837 948	100,0	83 125	9,9	754 823	90,1
	1980	934 845	100,0	120 608	12,9	814 237	87,1
	1990	1 162 410	100,0	168 818	14,5	956 626	82,3	36 966	3,2
	2000	1 299 624	100,0	194 725	15,0	1 040 189	80,0	64 710	5,0
	2010	1 446 096	100,0	229 311	15,9	1 163 138	80,4	53 647	3,7
	2012	1 474 653	100,0	235 673	16,0	1 187 080	80,5	51 900	3,5
Asuinrakennukset	1960	725 932	100,0	25 586	3,5	700 346	96,5
	1970	768 204	100,0	58 287	7,6	709 917	92,4
	1980	842 662	100,0	89 490	10,6	753 172	89,4
	1990	1 004 809	100,0	121 291	12,1	870 314	86,6	13 204	1,3
	2000	1 120 714	100,0	138 357	12,3	935 928	83,5	46 429	4,1
	2010	1 234 602	100,0	159 441	12,9	1 039 706	84,2	35 455	3,7
	2012	1 258 095	100,0	163 314	13,0	1 060 299	84,3	34 482	2,7
Muut rakennukset	1960	106 528	100,0	29 422	27,6	77 106	72,4
	1970	69 744	100,0	24 838	35,6	44 906	64,4
	1980	92 183	100,0	31 118	33,8	61 065	66,2
	1990	150 249	100,0	47 394	31,5	82 661	55,0	20 194	13,4
	2000	178 910	100,0	56 368	31,5	104 261	58,3	18 281	10,2
	2010	211 494	100,0	69 870	33,0	123 432	58,4	18 182	8,6
	2012	216 558	100,0	72 359	33,4	126 781	58,5	17 418	8,0

Laatuseloste: Rakennukset ja kesämökit

1. Tilastotietojen relevanssi

Rakennukset ja kesämökit -tilasto kuvaa olemassa olevaa rakennus- ja kesämökkikantaa vuoden viimeisen päivän tilanteen mukaan. Rakennuskantaan eivät pääsääntöisesti sisälly seuraavat rakennukset: maataloustuotannossa käytettävät rakennukset, asuinrakennusten sauna- ja talousrakennukset, puolustusvoimien rakennukset, nestevarastorakennukset ja väestösuojat, paitsi silloin, kun em. rakennukset ovat asuttuja tai niissä on toimitiloja. Rakennuskantaan eivät sisälly myöskään kesämökit, sillä ne esitetään useimmiten omana tietona. Rakennus- ja kesämökkikanta ei sisällä samoja rakennuksia, sillä yksittäinen rakennus luokitellaan joko rakennuskantaan tai kesämökkikantaan. Asutut kesämökit sisältyvät asutokantaan ja sitä kautta myös rakennuskantaan, mutta eivät kesämökkikantaan. Asutut kesämökit on otettu mukaan rakennuskantaan vuodesta 2000 lähtien.

Rakennuskanta sisältää kaikki asutokantaan kuuluvat rakennukset. Rakennuskantaa voidaan kuvata mm. rakennuksen käyttötarkoituksen (asuinrakennus, liikerakennus, toimistorakennus jne.), rakennusvuoden, kerrosalan ja rakennusaineen mukaan. Kesämökeiksi on määritelty ne rakennukset, joiden käyttötarkoitus oli vuoden viimeisenä päivänä vapaa-ajan asuinrakennus tai joita ko. ajankohtana käytettiin loma-asumiseen. Toisin sanoen kesämökkikanta sisältää ensisijaisesti Rakennusluokituksen käyttötarkoitukseluokan 041 Vapaa-ajan asuinrakennukset ja lisäksi muut rakennukset, joita käytetään loma-asumiseen (ja joiden käytössäolosta on ilmoitettu rekisteriviranomaiselle). Majoitustoimintaa harjoittavien liikeyritysten vuokrattavia lomamökkejä, jotka ovat Liikerakennusten luokassa 124 (Vuokrattavat lomamökit ja -osakkeet, liiketoiminnallisesti) ei lueta kesämökkikantaan.

Rakennukset ja kesämökit -tilasto perustuu Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmän rakennuksia koskeviin tietoihin, joita ylläpitävät kuntien rakennusvalvontaviranomaiset ja maistraatit.

Väestötietojärjestelmään tallennettavat tiedot määrittelee laki- ja asetus väestötietojärjestelmästä.

Tilastokeskuksen tehtävänä on puolestaan laatia yhteiskuntaoloja kuvaavia tilastoja (Laki tilastokeskuksesta).

2. Menetelmäkuvaus

Rakennukset ja kesämökit -tilasto on kokonaistilasto, jonka tiedot poimitaan Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmän rakennuksia koskevista tiedoista.

Väestörekisterikeskuksen rakennuksia ja asuntoja koskeva tietojärjestelmä on luotu 1980-luvun alussa. Sen tietopohjan muodostaa Tilastokeskuksen, vuoden 1980 väestölaskennan yhteydessä, omistajilta tai rakennuksen ja asunnon haltijoilta kerätyt tiedot. Tiedonkeruu perustui väestökirjalakiin ja erilliseen väestölaskenta-asetukseen. Vuodesta 1982 lähtien rakennus- ja huoneistotietoja on päivitetty tietojärjestelmään rakennushankeilmoituksilla, jotka täytetään haettaessa rakennuslupaa uutta rakennusta, laajennusta tai muutostöitä varten. Koko 1980-luvun ajan Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmän rakennus- ja huoneistotietoja tarkistettiin ja korjattiin eri tietojen osalta. Tilastokeskus kehitti erilaisia käsittelysääntöjä aineiston käsittelemiseksi, jotta rekisteritietoja pystyttäisiin jatkossa käyttämään vuosittaisen rakennus- ja asutokantatilaston tekemiseen. Rakennuksia koskeva vuosittainen tilastotuotanto aloitettiin Tilastokeskuksessa vuodesta 1987 alkaen ja kesämökkejä koskeva tilastointi vuodesta 1989 alkaen.

Rakennukset ja kesämökit -tilaston laatu on suhteellisen suoraan riippuvainen lähdeaineiston laadusta. Tiedot asuntojen purkamisesta tai muusta rakennusten poistumasta eivät välity säännöllisesti väestötietojärjestelmään. Tämän vuoksi Tilastokeskuksen aineistoa pyritään korjaamaan käsittelysäännöillä siten, että aineistosta karsitaan todennäköiset poistumatapaukset kuten vanhat ja huonokuntoiset rakennukset. Tilastosta poistetaan esimerkiksi yli 15 vuotta asumattomina olleet omakotitalot. Mikäli tällaiseen asutokannasta poistettuun rakennukseen muuttaa vakinaisia asukkaita, asunto palautuu jälleen asutokantaan. Kaikki muutostyöt eivät ole luvanvaraisia rakennustoimenpiteitä, eivät myöskään kaikki rakennuksen varusteita ja verkostoliittymiä koskevat toimenpiteet, joten niistä ei aina välity tietoa viranomaiselle ja sitä kautta tilastoihin. Tämän vuoksi suurelta osalta kesämökkien rekisteritiedoista puuttuu mm. tieto sähköistyksestä tai vesijohto- ja viemäri liittymistä. Alkuperäisaineiston virheellisyyksiä

ja rakennusten puuttuvia tietoja pyritään jonkin verran päättelemään ja korjaamaan Tilastokeskuksessa. Esimerkiksi samaa rakennusta kuvaavia tietoja ei ole hyväksytty kahdesti, mikäli on epäily päällekkäisistä tiedoista. Myös muita alkuperäisaineiston virheellisyyksiä ja rakennusten puuttuvia tietoja pyritään päättelemään ja korjaamaan. Osa rakennusten ja asuntojen varustetiedoista on kerätty vasta vuoden 1980 väestölaskentatietojen jälkeen, minkä vuoksi ne ovat osin puutteellisia. Tällaisia tietoja ovat esimerkiksi hissi, parveke ja koneellinen ilmastointi. Rakennuskannasta karsitaan mm. maataloustuotannossa käytettävät rakennukset sekä asuinrakennusten sauna- ja talousrakennukset, sillä niitä ei kerätty vuoden 1980 väestölaskennassa eivätkä ne siten olleet mukana rekisterin tietopohjaa muodostettaessa. Yksilöivien tunnistetietojen avulla Tilastokeskuksen rakennuskantatietoihin yhdistetään muita tietoja mm. rakennuksessa olevien asuntojen ja asukkaiden määrä.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Rakennusten keskeisten tietojen peittävyys on suhteellisen hyvä. Rakennusten määrissä ja ominaisuustiedoissa on kuitenkin jonkin verran virheellisyyksiä, sillä kaikki muutostiedot eivät tule kattavasti väestötietojärjestelmää ylläpitävien viranomaisten tietoon. Vuoden 1990 väestölaskennan yhteydessä tehdyn luotettavuustutkimuksen mukaan rekisteripohjaisessa tilastossa oli noin 20 000 rakennusta liikaa. Nämä rakennukset olivat joko purettuja, tuhoutuneita tai muuttuneet kesämökeiksi. Väestötietojärjestelmän rakennuksia ja asuntoja koskevista tiedoista ei saada poistumätietoja tarkasti, minkä vuoksi Tilastokeskus pyrkii karsimaan rakennuskantatilastosta vanhat ja huonokuntoiset rakennukset ja asunnot. Mikäli tällaiseen rakennuskannasta poistettuun rakennukseen muuttaa vakinaisia asukkaita, rakennus palautuu jälleen rakennuskantaan. Tiedot ilman lupaa rakennetuista uusista kohteista sekä muutos- ja parannustöistä eivät välity tietojärjestelmään. Lämmitystavan tai -aineen muutokset eivät kaikissa tapauksissa ole luvanvaraisia rakennustoimenpiteitä. Sama ongelma koskee myös rakennuksen varusteita ja verkostoliittymiä koskevia tietoja, joissa saattaa olla virheellisyyttä. Vääriä tietoja pystytään jonkin verran korjaamaan Tilastokeskuksessa poistamalla ristiriitaisuuksia eri varusteiden, lämmitystapojen ja -aineiden kesken. Myös niissä tiedoissa on puutteellisuuksia, joita on alettu kerätä vasta vuoden 1980 tietopohjan perustamisen jälkeen. Esimerkiksi tiedot hissistä, parvekkeesta ja koneellisesta ilmastoinnista voivat olla puutteellisia. Vuosittain tehdyt tilastotiedot ovat pitemmällä periodilla suhteellisen vertailukelpoisia keskenään. Yksittäiset vuosimuutokset eivät ole kaikilta osin tarkkoja ja luotettavia.

Kesämökkitiedoista voi puuttua jonkin verran yksiköitä. Kesämökkikäyttöön otetaan rakennuksia, jotka ovat rekisterissä muissa käyttötarkoituksissa kuin vapaa-ajan asuntoina (esim. tyhjilleen jääneet omakotitalot tai entisten maatilojen asuinrakennukset). Tällaisten rakennuksen muuttuminen vapaa-ajan asunnoiksi ei pääsääntöisesti välity rekisteriviranomaisille ja sitä kautta tilastoihin. Rekisteriin tehtyjä tarkistuksia ja kyselyjä on jonkin verran pyritty kohdistamaan juuri käyttötarkoitukseltaan tuntemattomiin ja/tai tyhjillään oleviin rakennuksiin, joiden käyttötarkoitus on saattanut muuttua vapaa-ajan asuinrakennukseksi. On myös mahdollista, että kesämökki muutetaan käyttötarkoitukseltaan asuinrakennukseksi, kun se otetaan asumiskäyttöön. Tällöin kesämökki poistuu kesämökkikannasta. Samoin tapahtuu myös silloin, kun kesämökki ilmoitetaan muuttoilmoituksessa vakinaiseksi osoitteeksi. Väestörekisterikeskus on täydentänyt väestötietojärjestelmän rakennustietoja lisäämällä rekisteriin verohallinnon kesämökkitietoja. Tämän vuoksi joissakin kunnissa voi olla liikaa vapaa-ajan asuinrakennuksia. Ts. sama kesämökki on ollut sekä Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmässä että verottajalta saadussa aineistossa. Kaikissa tapauksissa näitä ei ole voitu päätellä samaksi yksiköksi, koska verohallinnon tiedoissa ei ole rakennuksen koordinaattitietoja. Kesämökin omistajaan liittyvät tiedot, kuten ulkokuntalaisten kesäasukkaiden määrä, kuvaavat vain viranomaisrekisterin kautta saatavia tietoja. Kesämökin todellinen käyttäjäryhmä voi joissakin tapauksissa olla aivan toinen, kuin mitä rekisteritiedoista pystytään päättelemään. Suurelta osalta kesämökejä puuttuu tieto mm. sähköistyksestä tai vesijohto- ja viemäri liittymistä. Otospohjaisen kyselytutkimuksen (Kesämökkibarometri 2009) mukaan kesämökeistä 76 prosenttia oli sähköverkon piirissä ja 16 prosenttia sai talousvetensä vesilaitoksen tai vesiosuuskunnan verkosta. Vastaavat tiedot viranomaisrekisteriin pohjautuvassa kesämökkitilastossa on, että kesämökeistä 34 prosentilla on sähköliittymä ja 4 prosentilla liittymä vesijohtoverkoston.

Väestörekisterikeskus toteutti vuonna 2003 automaattisen tietojenkäsittelyn menetelmin laajan rakennusten koordinaattitietojen perusparannushankkeen, jolloin myös rakennus- ja kesämökkitilastojen koordinaattitiedot paranivat. Koordinaattitiedon kattavuus vaihtelee jonkin verran kunnittain. Vuoden

2012 Rakennukset ja kesämökit -tilastossa oli noin 2 000 (alle 1 prosentti) sellaista rakennusta tai kesämökkiä, joilta puuttui koordinaattitieto tai koordinaatti ei ollut validi muiden aluetietojen kanssa.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Rakennukset ja kesämökit -tilasto tehdään vuosittain. Tiedot ovat vuoden viimeisen päivän tilanteen mukaan. Rakennukset ja kesämökit -tilasto valmistuu noin viisi kuukautta tilastointiajankohdan jälkeen. Aluejakona käytetään tilastointiajankohdan jälkeistä päivää eli vuoden vaihteen ensimmäisen päivän aluejakoa. Näin ollen kunnat, jotka yhdistyvät vuoden ensimmäisenä päivänä on tilastoitu yhteen. Julkistamiskalenterin verkko-osoite: <http://tilastokeskus.fi/ajk/julkistamiskalenteri/index.html>

5. Tilastojen saatavuus

Rakennus- ja kesämökkikantaa koskevia tietoja on saatavilla kunnittain ja kuntaa suuremmilla aluejaoilla Tilastokeskuksen internet-sivuilta, maksuttomasta StatFin -tilastopalvelusta. Muuta Rakennukset ja kesämökit -tilastoon liittyvää tietoa on tilaston kotisivulla <http://tilastokeskus.fi/til/rakke/index.html>. Kotisivun linkeistä löytyvät mm. tilaston kuvaus sekä käsitteet ja määritelmät.

Rakennus- ja kesämökkitalastoja koskevia painojulkaisuja on julkaistu vuosittain 1987-2007 Tilastokeskuksen Asuminen-sarjassa ja sitä aikaisemmin Väestölaskenta-sarjassa vuodesta 1950. Tilastossa käytetyt alue- ja rakennusluokitukset löytyvät Tilastokeskuksen luokitus- ja metatietopalvelujen kotisivuilta sekä painetuista luokituskäsikirjoista. Maksullisissa palveluissa sekä erityisselvityksinä tilattavissa tiedoissa on saatavilla yksityiskohtaisempaa tietoa, myös kuntien osa-alueiden mukaan.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilastovuodesta 2008 alkaen Rakennuskantatilasto ja Kesämökit -tilasto yhdistettiin siten, että tilaston nimeksi tuli Rakennukset ja kesämökit -tilasto. Tilaston tietosisältö on sama kuin aikaisemmin erillisinä tehtyjen tilastojen.

Vertailtaessa eri ajankohtien tietoja on otettava huomioon, että osa muutoksista voi johtua rekisterissä tehdyistä tarkastuksista, tilastoaineiston käsittelyn muutoksista ja aikaisempien vuosien erilaisista tiedonkeruumenetelmistä. Esimerkiksi rakentamisvuosien korjaukset vaikuttavat rakennusten ikärakenteeseen, samoin rakennusten käyttötarkoitukseen kohdistuneet tarkistukset. Vuoden 1985 väestölaskennassa käytettiin ensimmäisen kerran rekisteritietoja asunto- ja rakennuskantatilaston muodostamisessa. Tiedot asunto- ja rakennuskannasta on tuotettu väestölaskennoissa vuosina 1950, 1960, 1970, 1980 sekä 1985. YK:n väestölaskentasuositukset on otettu huomioon väestölaskentoja toteutettaessa. Vuodesta 1987 lähtien tietoja on tuotettu vuosittain rekisteripohjaisesti, ja vuosittain tehdyt tilastotiedot ovat pitemmällä periodilla suhteellisen vertailukelpoisia keskenään. Vuosimuutokset eivät ole kaikilta osin tarkkoja ja luotettavia. Rakennuksen käyttötarkoituseritys muuttui vuonna 1994. Rakennuskantatilastossa kyseinen luokitus on ollut käytössä tilastovuodesta 1993.

Ensimmäiset rekisteripohjaiset kesämökkitalastot on julkaistu vuodelta 1989 ja sen jälkeen vuosittain. Väestörekisterikeskus täydensi Väestötietojärjestelmän rakennustietoja lisäämällä rekisteriin verohallinnon kesämökkitiedot kesällä 1990. Tämän jälkeen kunnissa tarkastettiin mm. puuttuvia koordinaatti- ja ominaisuustietoja. Tätä edeltävät kesämökkitiedot ovat vuoden 1980 väestölaskennasta, jossa tiedot kerättiin lomakkeilla. Vuoden 1980 laskennassa kerättiin myös sellaisia tietoja, joita ei enää sen jälkeen kerätty, kuten tieto kesämökin yhteisomistuksesta ja talviasuttavuudesta. Vuoden 1997 alussa Väestörekisterikeskus täydensi uudelleen väestötietojärjestelmän rakennustietoja verottajan kiinteistötiedoilla. Tässä yhteydessä rekisteriin lisättiin myös huomattava määrä kesämökkejä. Koska näistä osa saattaa jo olla eri tunnuksella väestötietojärjestelmän rakennustiedoissa, on verottajan aineistosta lisätyistä yksiköistä kesämökkitalastoon pyritty hyväksymään vain maistraattien tarkistamat lisäykset.

7. Selkeys ja yhtenäisyys

Tilastokeskuksen rakennus- ja asuntokantatilastot vastaavat nykyisessä tietojärjestelmässä (2005 lähtien) toisiaan siten, että jokaista asuntokannan asuntoa vastaava rakennus on rakennuskannassa. Tilastokeskuksen rakennus- ja asuntokantatilastot ja Väestörekisterikeskuksen rakennus- ja huoneistotiedot eivät ole täysin yhtenevät, koska rekisterin sisältämiä virheitä on pyritty korjaamaan Tilastokeskuksessa. Lisäksi Tilastokeskuksen rakennuskannasta karsitaan mm. maataloustuotannossa käytettävät rakennukset ja asuinrakennusten sauna- ja talousrakennukset. Tilastokeskuksen tiedoissa kesämökit esitetään yleensä omana tietona ja rakennuskanta ilman kesämökkitietoja. Lisäksi rakennus- ja kesämökkikannan määritelmät eivät ole yhtenäiset Väestörekisterikeskuksen julkaisemien tietojen kanssa.

Tilastokeskuksen rakennuskantatilaston ja rakennustuotantotilaston uudistuotantoa kuvaavien lukujen erot johtuvat mm. eri poiminta-ajankohdista. Lisäksi rakennuskannassa on mukana kaikki ne asunnot sisältävät rakennukset, joissa asuttiin vuoden viimeisenä päivänä, vaikka ne eivät vielä olisi valmistuneetkaan. On myös mahdollista, että rakennuskantaan aikaisemmin kuulumaton rakennus otetaan asumiskäyttöön, jolloin se tulee mukaan rakennuskantaan.

Tilastokeskuksen Rakennustuotantotilaston uudistuotantoa kuvaavat valmistuneiden rakennusten määrät eivät lisää olemassa olevaa rakennuskantaa samalla määrällä. Tämä sen vuoksi, että rakennuskannan sisällä tapahtuu muutoksia, kuten rakennuksen purkaminen tai palaminen tai esimerkiksi uuden rakennuksen rakentaminen vanhan rakennuksen tilalle, olemassa olevan rakennuksen käyttötarkoituksen muuttuminen toiseksi jne. Lisäksi aikaisemmin käyttämättömänä ollut rakennus voi palautua rakennuskantaan, jos rakennukseen muuttaa vakinaisia asukkaita.

Otos pohjaisena kyselytutkimuksena toteutetun Kesämökkibarometrin tiedot voivat poiketa rekisteripohjaisesta kesämökkitalastosta erilaisen tiedonkeruumenetelmän ja erilaisten käsitteiden ja määritelmien vuoksi. Kesämökkibarometri on Saaristoasiain neuvottelukunnan ja Tilastokeskuksen määrävuosin tekemä vapaa-ajan asumista kuvaava tutkimus.

Lisätietoja

Marja Hermiö 09 1734 3211
Arja Tiihonen 09 1734 3272
Elina
Aspblad-Huohvanainen 09 1734 3232
Vastaava tilastojohtaja:
Riitta Harala
asuminen@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Rakennukset ja kesämökit, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-677X (pdf)